No: 51

of 1884-87

New No:

Section.

Name: सर्वसम्मतशिक्षा २७

Author. Microfilmed Age

Extent: *foll.* 3 lines. letters. 28 86.

नेदांग

॥श्रीगणेशाय नमः॥ सर्वसंमत शिक्षा॥ गणेशं प्रणम्यादौ हंसलो
कपालार्थं हि तन्त्रगुरून्। सर्वसंमतशिक्षायां वक्ष्ये व्याख्यानमु
त्तमं॥१॥ स्वर... त्वमवाप्नोति व्यंजनं व्यंजने परे। स्पर्शे लका
र हर्वौ यो वर्णः पूर्वस्य द्विरुच्यते॥२॥ स्वरपूर्वस्य रेफस्य पर तद्वर्णे
स्ताद्यं जनं स्थितम्। आपद्यते द्विवर्णमात्रे परे सति॥३॥ संयो
गादि यदि द्वित्वमनुस्वारात्परं स्थितं। अनुस्वारो द्विरुच्येत
संयोगे परतः स्थिते॥४॥ मात्रो द्विमात्रानुस्वारो द्विमात्रान्मा
त्र एव तु। मात्रिकादपि संयोगे मात्रिकस्तु द्विरूपवत्॥५॥ ह्र
स्वरवर्जे न ङो द्वित्वमापद्यते पदान्तगो॥ अपि स्वरान्तरावेव क्षि

ह्रे न वर्तिनान्यथा ॥६॥ यत्रांयेन निमित्तेन द्वित्वं व्यंजनमश्नुते
॥ द्वितीयस्य चतुर्थस्य तेन स्यादागमो भवेत् ॥७॥ परमात्स्यात्तेभ्य
ते च सुपसर्गाश्च धामच । पायश्च चपस्वेष्ठु स्वर्वेष्ठ च द्विभुजा
यु ॥८॥ कुत्रचित्स्वरयोर्मध्ये द्वित्वं लक्ष्यानुसारतः । स्यादागमस्त
था तत्र ज्ञेयो वर्णो विचक्षणैः ॥९॥ अघोषाद्दूष्मणः स्पूर्वे स्पर्शे मा
त्रे समास्थिते । सवर्णस्तत्स्पर्शः स्वस्थानस्तन्मध्ये प्रथमागमः ॥१०॥
पदस्य पदांतस्थैः सवर्णयोः परभूतयोः प्रथमस्य द्वि॰तीयत्वमपदां
तस्पर्शोत्तरे ॥११॥ प्राप्तो यत्र न वर्तेत द्वित्वं तद्धनोच्यते ।
स्वरेभ्यः प्रथमास्पर्शव्यूष्मा चैव विसर्गः ॥१२॥ अनुत्तमात्स्प

वर्गीयात्सवर्णात्पूर्वत स्थितः। हसस्पर्शपरो लक्ष्यवक्ष्यस्प
र्शपरस्तथा॥१३॥ नकारश्चपदांतस्थो यवहात्पूर्वत स्थितः।
रवमूष्माद्ययोवर्णा उक्ता द्विजाविवर्जिताः॥१४॥ ऋषिभिर्बहु
धा प्रोक्तं वेदविद्भिस्तथापि हि। अध्येतृभिः समस्तैस्तु यज्ञदीक्षि
तहारितैः॥१५॥ उकारादुपादांता द्विधयोः परभूतयोः। यथा
क्रमं कगौ स्यातामागवाविति निर्णयः॥१६॥ स्पर्शान्नां यवलान्
वमकारः पूर्वतः स्थितः। तेषामेवाप्नुयाद्विष्टे सवर्णमनु
नासिकः॥१७॥ ऊत्को भवेदनात्तस्तु सवयोः परभूतयोः। य
थाक्रमं कगौ स्यातामागमाविति निर्णयः॥१८॥ शपूर्वस्पनकः।

रस्य मकारस्यैत्तिरीयके । मकारः ॥ अनयोर्मध्ये काठके परिकीर्त्तितं ॥
१९ ॥ प्रनृष्मप्रवृत्ते स्पर्शादुत्तमेनुत्तमाद्यमान्स ॥ वर्णयंत्यानुपूर्वेण
वर्णक्रमविचक्षणाः ॥ २० ॥ हकारादुपरिष्टात्तु नणमेषु परेषु च
॥ विसेयं न्वनासिक्यं वर्णक्रमविचक्षणाः ॥ २१ ॥ हकारमौरसं वि द्य
चार्दन्तस्थासु परेषु च ॥ उत्तमेषु परेष्वेवं नासिक्यत्वमिहाधिकं
॥ २२ ॥ करेणरहयोर्योगे कर्विणी लहकारयोः ॥ हारिणी हा
सो सानंत्वहारितालशकारयोः ॥ सानुहं सपदशनामनतानुरेफ
शकारयोः ॥ २४ ॥ मकारात्तं परं पूर्वे ज्ञानिनं स्तुत्तरस्यादि ॥ द्वयोर्म
कारोनुस्वारस्तत्र धर्मविवर्जितः ॥ २५ ॥ प्रश्लिनत्वोन्नपूर्वे स्यात्तथ
वरूर्वे स्वनीत्वकः ॥ अत्राहर्वैगनो स्यात्ठायरा कस्मैजमेजनौ

नो ३

॥२६॥ लकारस्य वकारस्य संयोगः स्वर दीर्घ ह्रस्व इ। विशेषं तत्र जानीयाद्द्वित्वमित्यभिधीयते॥२७॥ ह्रस्व पूर्वेन कारोयः पदंते वपरस्य हि॥ विशेषं तत्र जानीयाद्द्वित्वमित्यभिधीयते॥२८॥ इति शिक्षा सम्पूर्णः समाप्तः॥ शुभं भवतु॥ श्री॥ लिखितं रावल भैरव दुर्गादत्तेन आत्मपठनार्थं॥ श्री कल्याणमस्तु॥ श्री॥ श्री श्री श्री श्री

८ स्वाद्यन्तेन वेद्य दीर्घ दीर्घ द्वन्ते नवे

२५